

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta: ”Teollisuuden siirtyminen kohti vihreää ja digitaalista eurooppalaista taloutta: lakisäätteiset vaatimukset ja työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan rooli”

(valmisteleva lausunto)

(2021/C 56/02)

Esittelijä: **Lucie STUDNIČNÁ**

Lausuntopyyntö	Euroopan parlamentti, 15.9.2020
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artikla
Vastaava jaosto	”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus”
Hyväksyminen täysistunnossa	2.12.2020
Täysistunnon nro	556
Äänestystulos	148/89/19
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euroopan vihreään ja digitaaliseen talouteen siirtymiselle on useita edellytyksiä kestäväällä pohjalla olevan, oikeudenmukaisen ja sosiaalisesti hyväksyttävän tulevaisuuden saavuttamiseksi Euroopassa. Covid-19-pandemia on lisännyt tarvetta siihen, että työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunta osallistuvat laajemmin ja tiiviimmin poliittiseen toimintaan kaikilla tasoilla, sekä siihen, että Euroopan tasolla on vahva sääntelykehys ja normit erityisesti sosiaalipoliitiikan alalla. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa varten tarkoitettulla toimintasuunnitelmalla olisi oltava merkittävä rooli tässä työssä.

1.2 ETSK katsoo, että on olennaisen tärkeää tunnustaa ilmastonmuutoksen, kiertotalouspolitiikan ja yritysten sosiaalisen vastuun välinen täydentävyys ja korostaa uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian kiertoluonnetta.

1.3 Työnantajien, yrittäjien ja yksityisen sektorin sitoutumisen rooli rakennemuutoksen edistäjänä on keskeisessä asemassa teollisessa siirtymässä. Koska innovointi Euroopassa on tyypillisesti peräisin pienistä yksiköistä, on keskityttävä suotuisan liiketoimintaympäristön luomiseen ja sellaisten pk-yritysten potentiaalın edistämiseen, jotka tarjoavat korkeatasoisia tietopohjaisia palveluja. Ne ovat useissa tapauksissa edelläkävijöitä kyseessä olevien teollisuudenalojen markkina-asemaa ajatellen, ja ne ovat luotettavia ja kriisinkestäviä työnantajia. Yhteisötalouden yritysten ja organisaatioiden kokemusta olisi myös hyödynnettävä: ne toimivat alueilla, joihin vihreä siirtymä ja digitalisaatio vaikuttavat. Siksi niiden liiketoimintaa ja sosiaalisia innovaatioprosesseja on edistettävä.

1.4 Olisi otettava käyttöön mekanismi, jolla yksityisen sektorin rahoitusvarat ohjataan ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvien kriteerien mukaisiin investointeihin johdonmukaisella tavalla. Pankkiunionia, pääomamarkkinaunionia, kestäväää rahoitusta, digitaalista rahoitusta ja pk-yrityksiä koskevat strategiat vahvistavat näin ollen kaikki toisiaan ja edellyttävät varojen kanavoimista tuottavampiin hankkeisiin taloudessa, joka on jopa 80-prosenttisesti riippuvainen pankkialasta rahoitustarpeidensa tyydyttämiseksi.

1.5 Selviytymiskykyinen, kestäväällä pohjalla oleva, oikeudenmukainen ja vauras Eurooppa edellyttää sääntelykehystä, jolla voidaan tehostaa oikeudenmukaista siirtymäprosessia ottaen samalla huomioon sen eettiset vaikutukset ja yleiset edut, kuten kuluttajansuoja, terveys, turvallisuus ja laatu. ETSK suosittelee, että eurooppalaiset ja kansalliset instituutiot ottavat käyttöön uusia hallintorakenteita, joilla voidaan varmistaa paikallistalouden, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan aktiivinen osallistuminen oikeudenmukaisten toimenpiteiden suunnitteluun ja täytäntöönpanoon sen varmistamiseksi, että siirtymät ovat sosiaalisesti oikeudenmukaisia. Yksi keskeisistä hallintojärjestelyistä sosiaalisesti oikeudenmukaisten siirtymien täytäntöönpanossa ja seurannassa on eurooppalainen ohjausjakso. ETSK suosittelee, että eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisällytetään uusia, parannettuja, mitattavissa olevia ja täydentäviä sosiaalisia, taloudellisia ja ympäristöä koskevia indikaattoreita, joilla valvotaan ja seurataan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteita.

1.6 Alueiden asemaa olisi vahvistettava Euroopan siirtymäohjelmassa. Keskeistä on pitkän aikavälin suunnittelu, vahva paikkaperustainen lähestymistapa, älykäs erikoistuminen ja henkilöpääoma sekä pitkän aikavälin siirtymätavoitteen ja lyhyen aikavälin painopisteiden yhteensovittaminen.

1.7 ETSK katsoo, että siirtymävaiheen toimien rahoitus- ja tukivälineitä EU:n tasolla on täydennettävä kansallisin resurssein ja tarpeellisella hallinnon eri tasojen välisellä koordinoinnilla. Riittävän rahoituksen varmistamiseksi ETSK kannattaa myös laajempaa omien varojen valikoimaa.

1.8 Henkilöpääoman ohjelma on yksi siirtymän onnistumisen edellytyksistä. Useiden toimijoiden, kuten oppilaitosten, työnantajien, ammattiliittojen, julkisten työvoimapalvelujen, kansalaisjärjestöjen ja ammattijärjestöjen, on tehtävä yhteistyötä osaamisen kehittämisessä ja kaikenlaisten tulevien, uusien ja vanhojen osaamistarpeiden ennakoinnissa.

1.9 ETSK suhtautuu myönteisesti tulossa olevaan toimintasuunnitelmaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanemiseksi. Asiaa koskevaa EU:n työlaainsäädäntöä olisi vahvistettava, jotta työntekijöille oikeudenmukaista siirtymää voitaisiin tukea paremmin. Toimintasuunnitelmassa olisi asetettava vähimmäistaso EU:n tason oikeuksille, joita ovat muun muassa oikeus terveyteen ja turvallisuuteen, joka kattaa kaikki työntekijät ja uudentyyppiset työt, tiedotus-, kuulemis-, yhteispäätös- ja osallistumisoikeudet, jotka eivät rajoitu siirtymätilanteisiin, taitojen kehittämisoikeudet, työttömyysvakuutuksen vähimmäisvaatimukset, vähimmäispalkka ja kollektiivinen neuvottelumenettely.

2. Yleisiä huomioita ja tulevat tarpeet huomioiva lähestymistapa

2.1 Euroopan parlamentin työllisyys- ja sosiaaliasioiden valiokunta pyysi tätä valmistelevaa lausuntoa panokseksi tulevaan toimintasuunnitelmaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin panemiseksi täytäntöön ja seuraavaan, toukokuussa 2021 Portossa pidettäväksi suunniteltuun EU:n sosiaalialan huippukokoukseen.

2.2 Covid-19-pandemia aiheuttaa eurooppalaisille yrityksille ja työntekijöille valtavia sosiaalisia ja taloudellisia seurauksia. Monet yritykset ovat romahtamaisillaan, menetämme työpaikkoja ja kotitaloudet menettävät toimeentulonsa. Huolimatta ennennäkemättömistä taloudellisista pelastustoimenpiteistä, joilla pyritään lieventämään sulkutoimenpiteiden vaikutuksia työpaikkoihin ja yrityksiin, talousennusteet antavat erittäin huolestuttavan kuvan. EU:n talouden ennustetaan supistuvan 8,3 prosenttia vuonna 2020 ja kasvavan 5,8 prosenttia vuonna 2021. Kasvuennuste vuodelle 2021 on myös hieman keväällä ennustettua heikompi⁽¹⁾. Jäsenvaltioilla on ennätyksellisesti velkaa, ja myös EU:lla on ensimmäistä kertaa historiassa yhteistä velkaa. Emme myöskään tiedä brexitin seurauksia.

2.3 Keskeiset toimialat ja sektorit on yksilöitävä ja niitä on tuettava henkilöresursseista aina tutkimukseen asti, ja tuloksena on oltava eurooppalainen teollisuuspolitiikka, jolla suojellaan näitä strategisia sektoreita markkinoilla ja varmistetaan keskeisten resurssien huoltovarmuus. Euroopan teollisuuspolitiikan tulisi toimia ylärakenteena, joka koordinoi kaikkia EU:n eri toimintapolitiikkoja johdonmukaisella ja kattavalla tavalla synergioiden luomiseksi. Tällainen muutos edellyttää, että Euroopan komissio antaa suunnan ja että jäsenvaltioiden toimintapolitiikat yhdenmukaistetaan EU:n toimintalinjojen kanssa. Tämä ei tarkoita mikrotason hallinnointia, vaan toimintapolitiikkojen yhdenmukaistamista siten, että ne ovat johdonmukaisia ja edistävät muutoksia. Tämä prosessi on mahdollinen vain, jos kansalaisyhteiskunnan organisaatiot ja työmarkkinaosapuolet osallistuvat siihen aktiivisesti. Ilman EU:n kansalaisten demokraattiseen ja tehokkaaseen osallistumiseen perustuvaa ”sosiaalisen kehityksen ohjelmaa” ei saada aikaan kaikille hyödyllistä vihreän kehityksen ohjelmaa.

2.4 Olisi otettava käyttöön mekanismi, jolla yksityisen sektorin rahoitusvarat ohjataan ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvien kriteerien mukaisesti investointeihin johdonmukaisella tavalla. Pankkiunionia, pääomamarkkinaunionia, kestävästä rahoituksesta, digitaalista rahoitusta ja pk-yrityksiä koskevat strategiat vahvistavat näin ollen kaikki toisiaan ja edellyttävät varojen kanavoimista tuottavampiin hankkeisiin taloudessa, joka on jopa 80-prosenttisesti riippuvainen pankkialasta rahoitustarpeidensa tyydyttämiseksi.

2.5 Tässä yhteydessä on käytetty ekologiseen ja teknologiseen muutokseen liittyvää termiä ”oikeudenmukainen siirtymä”. ETSK katsoo, että oikeudenmukainen siirtymä on keskeinen osa sekä talousarviopolitiikkaa että elpymissuunnitelmaa, joka edistää vihreämpää eurooppalaista taloutta. Sen vuoksi on tarpeen kehittää kattavampi käsitys oikeudenmukaisesta siirtymästä (hiileen perustuvien talouksien lisäksi), jolla pannaan kaikilta osin täytäntöön Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari⁽²⁾, joka perustuu uuteen yhteiskuntasopimukseen, samalla kun edistetään uudistustyötä uudelleenjakojärjestelmien, työ- ja yksityiselämän tasapainon ja sukupuolten tasa-arvon alalla. Erityisen tärkeitä Euroopan

⁽¹⁾ Euroopan komission kesän 2020 talousennuste: ”taantuma syvenee ja maiden väliset erot kasvavat”.

⁽²⁾ EUVL C 364, 28.10.2020, s. 1

sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon kannalta ovat laadukkaat työpaikat kaikille; korkeatasoisen koulutuksen saatavuus erityisesti heikossa asemassa oleville ryhmille, elinikäinen oppiminen mukaan luettuna; terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen yhdenvertainen saatavuus kaikille; sosiaaliturva; heikossa asemassa olevien ryhmien, kuten pitkäaikaisesti työttömien, naisten, nuorten, muuttajien tai vammaisten henkilöiden, osallistaminen. Kaikki nämä tärkeät tavoitteet voidaan saavuttaa vauraan talouden, työnantajien tarjoamien uusien, korkean osaamistason työpaikkojen ja uusien teknologioiden edellyttämien investointien avulla.

2.6 Teollisuuden siirtymävaiheen maat ja alueet kohtaavat tyypillisesti haasteita teollisen perustansa nykyaikaistamisessa, työvoiman osaamisen parantamisessa, työpaikkojen menetyksen korvaamisessa keskeisillä aloilla ja tulojen kasvua rajoittavan alhaisen tuottavuuden parantamisessa. Kaiken kaikkiaan ne hyötyisivät viherryttämisestä ja teknologisesta edistymisestä ja siihen liittyvästä kehityksestä, mutta eräät paikkakunnat ja tietyt väestöryhmät, erityisesti heikossa asemassa olevat ihmiset, kuten vammaiset henkilöt, vanhukset, romanit ja muuttajat, ovat vaarassa tulla jätetyksi muista jälkeen. Pitkän aikavälin muutokseen liittyviin haasteisiin vastaaminen edellyttää, että poliittiset päätöksentekijät, työmarkkinaosapuolet, kansalaisyhteiskunnan organisaatiot ja kyseisten maiden ja alueiden keskeiset sidosryhmät ennakoivat muutosta ja hallitsevat siirtymävaihetta aktiivisesti. Työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu, tiedottaminen, työntekijöiden ja heitä edustavien järjestöjen kuuleminen ja näiden osallistuminen, myös päätöksentekokielimissä (johtokunnat ja hallintoneuvostot), ovat keskeisessä asemassa, kun käsitellään yritysten päätöksentekoa ja vaikutetaan siihen, jotta siirtymiä voidaan hallita tulevaisuuteen suuntaavalla tavalla. ETSK kehottaa komissiota vahvistamaan ja kehittämään sosiaalista ulottuvuutta tulevassa päivitetystä teollisuusstrategiassa.

2.7 Pandemiakriisin käsittely ja menestyksekkään teollisen muutoksen mahdollistaminen on kaikkien sidosryhmien etujen mukaista, ja se edellyttää yhteisiä ponnisteluja ja yhteisiä tavoitteita (kuten yritysten pitkäjänteistä kehittämistä) sekä tehokasta työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua luottamuksen ilmapiirissä ja myönteistä asennetta. ETSK katsoo, että hyvän ja niin muodoin kestäväpohjaisen liiketoiminnanhallinnan, johon liittyy yhteinen muutosennakointi, on perustuttava sisämarkkinoiden koeteltuihin oikeudellisiin vähimmäisvaatimuksiin, ja työntekijöiden on päästävä ilmaisemaan mielipiteensä informoinnin, kuulemisen ja työntekijöiden yrityksen johtokuntiin osallistamisen kautta.

2.8 Digitalisaatio ja automaatio vaikuttavat talouteen ja yhteiskuntaan sekä myönteisesti että kielteisesti. Tämä siirtymä edellyttäisi sääntelyä, joka seuraa teknologian muutosvauhtia ja muutoksen ennakointia kutsumalla esimerkiksi työmarkkinaosapuolet mukaan. Eurooppalaiset työpaikkaneuvostot (EWC) ja eurooppayhtiöiden (SE) työpaikkaneuvostot voivat toimia myönteisenä esimerkkinä työntekijöiden pakollisesta rajatylittävästä osallistamisesta intressien tasapainottamiseen ja ratkaisujen etsimiseen sosiaalisen kumppanuuden hengessä. Tähän kuuluu työntekijöiden ammatillisen koulutuksen takaaminen ja kollektiivinen neuvottelumenettely työn riippumattomuuden tukemiseksi ja työn ja yksityiselämän hyvän tasapainon varmistamiseksi. Digitalisaatio ja internet-talous ovat myös johtaneet uusien työn muotojen syntymiseen, kuten alustatyöhön, jossa työntekijöillä ei ole minkäänlaista sosiaali- tai työsuhdeturvaa, ja he työskentelevät usein hyvin epävarmoin ehdoin ja epäselvässä asemassa. Heidän työolonsa ja -ehtonsa ja asemansa on yhdenmukaistettava Euroopan tasolla oikeudenmukaisen liikkuvuuden ja sisämarkkinoiden yhdentymisen edistämiseksi⁽³⁾. Tämän vuoksi ETSK katsoo, että työntekijöille on luotava oikeusvarmuus määrittelemällä työvoiman oikeudellinen asema digitaalisessa alustataloudessa. Sosiaaliturvan heikko tai olematon saatavuus aiheuttaa kustannuksia paitsi työntekijöille myös sosiaaliturvajärjestelmille.

2.9 Digitaaliseen muutokseen liittyy myös potentiaalisia riskejä muun muassa rahoitusjärjestelmän vakauden, talousrikollisuuden ja kuluttajansuojan suhteen. Nämä riskit voivat kasvaa entisestään EU:n pilkkoutuneen sääntely-ympäristön ja alan sääntelyn maailmanlaajuisen epätasaisen kehityksen vuoksi. ETSK katsookin, että EU:n on luotava kattava ja vakaa sääntelykehys tällä alalla. Se suosittelee myös, että EU jatkaa suurten digitaalisten yritysten verotusta koskevaa hankettaan⁽⁴⁾.

2.10 Työntekijöiden on voitava valmistautua asianmukaisesti työmarkkinoille, ja jo käynnissä olevat taloudelliset muutokset ovat olennaisen tärkeitä teollisuuden kasvun ja Euroopan laajemman taloudellisen menestyksen kannalta. Uudet ja kehittyneemmät taidot, myös teollisuuden työntekijöiden tapauksessa, muodostavat haasteen oppisopimusjärjestelmille. Kehittyneempi osaaminen edellyttää ammatillisen koulutuksen tarjonnan lisäämistä korkeakouluissa. Toisin kuin parhaiten

⁽³⁾ EUVL C 429, 11.12.2020, s. 173

⁽⁴⁾ EUVL C 429, 11.12.2020, s. 6

suunnitelluissa perustason oppisopimuskoulutuksissa, ongelmina ovat kansallisten kehysten puute ja laadunvalvonta sekä eteneminen oppisopimuskoulutuksesta korkea-asteen koulutukseen. Tulevaisuus edellyttää yhteistyötä ja innovointia sekä kansalaisyhteiskunnalta että julkiselta vallalta kaikilla tasoilla, jotta voidaan luoda ETSK:ssa edustettuina olevien organisaatioiden edellyttämät tasapuoliset toimintaedellytykset ⁽⁵⁾.

2.11 ETSK toteaa, että digitaalitekniikan ja tekoälysovellusten olisi oltava ihmiskeskeisiä ja hyödyllisiä koko yhteiskunnallemme, ja kannattaa tekoälyn sääntelykehystä. Vihreää siirtymää ja digitalisaatiota ei pitäisi vastustaa, ja EU:n olisi edistettävä sellaisten tekoälyjärjestelmien kehittämistä, jotka on suunnattu erityisiin sovelluksiin ekologisen ja ilmastosiirtymän nopeuttamiseksi ⁽⁶⁾.

3. Innovointi

3.1 Innovointitarpeet ovat merkittäviä: ne ulottuvat uusien vähähiilisten tuotantoprosessien (joista monet edellyttävät perustavalla tavalla erilaisia suunnittelu- ja tuotantotapoja uusien raaka-aineiden ja/tai teollisuuden ydinprosessien lisäksi) luomisesta ja nopeuttamisesta innovaatioihin kiertoperiaatetta paremmin noudattavien perusmateriaaliteollisuuden arvoketjujen lisäksi myös niiden energiajärjestelmissä. Lisäksi lupaavimpien vähähiilisten teknologioiden on osoitettava toimivuutensa teollisessa mittakaavassa. Tämä edellyttää ripeää poliittista tukea uusien vähähiilisten tuotantoreittien ja materiaalien käytön esittelemiseksi ja laajentamiseksi viimeistään vuoteen 2030 mennessä.

3.2 Oikeudenmukaisen siirtymän aikaansaamiseksi EU:ssa tarvittavat muutokset edellyttävät yhteisiä puitteita, joilla julkinen valta, yritykset ja kansalaisyhteiskunta saadaan liikkeelle kohdennettua ongelmanratkaisua varten. Sosiaalisella innovoinnilla on tärkeä rooli tässä prosessissa. Yksi tärkeä askel voisi olla sosiaalisen innovoinnin monialaisen strategian luominen EU:lle, yhteisötalouden toimijoiden parempi tunnustaminen sekä niiden soveltamien liiketoimintamallien testaaminen ja mahdollisesti hyödyntäminen. Tämä auttaisi kehittämään tuetun kokeilun ekosysteemin EU:n, valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

4. Yrittäjyyden ja yksityisen sektorin osallisuuden edistäminen

4.1 Yrittäjyyden ja yksityisen sektorin sitoutuminen rakennemuutoksen edistämiseen on oleellista teollisuuden siirtymän kannalta. Monet innovatiivisen yrittäjyyden esteet säilyvät usein sitkeästi tilanteissa, missä teollinen perintö on vahva, valmius toiminnan aloittamiseen ja laajentamiseen on vähäistä, yrittäjyyskulttuuri on heikko ja innovointi sekä osaamisverkostojen kytkäytyminen toimivasti toisiinsa on puutteellista.

4.2 Koska innovointi Euroopassa on tyypillisesti peräisin pienistä yksiköistä, on keskityttävä sellaisten pk-yritysten potentiaaliseen edistämiseen, jotka tarjoavat korkeatasoisia tietopohjaisia palveluja muun muassa vapaiden ammattien harjoittajille, esimerkkinä rahoitus. Ne ovat useissa tapauksissa edelläkävijöitä asiaan liittyvien teollisuudenalojen markkina-asemaa ajatellen, ja ne ovat luotettavia ja kriisinkestäviä työnantajia.

4.3 Yhteisötalouden yritykset ja organisaatiot, alan toimijat, jotka ovat osoittautuneet erittäin selviytymiskykyisiksi ja auttaneet lieventämään covid-19-kriisin vaikutuksia, ovat pääasiassa aktiivisia alueilla, joihin digitalisaatio ja vihreä siirtymä vaikuttavat. Siksi on varmistettava niiden toiminnan ja sosiaalisen innovoinnin prosessien edistäminen.

5. Työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan rooli

5.1 ETSK on korostanut, että "uudet teknologiat, tekoäly ja massadata määrittävät parhaillaan tuotantoprosesseissa ja taloudessa yleensä tapahtuvia muutoksia ja muovaavat perinpohjaisesti myös työmarkkinoita" ja että on tärkeää, että "näiden muutosten yhteydessä käydään työmarkkinaosapuolten tarkoituksenmukaista vuoropuhelua ja kunnioitetaan työntekijöiden oikeuksia ja elämänlaatua" ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ ETSK:n tutkimus *Finding a new consensus on European civil society values and their evaluation*

⁽⁶⁾ EUVL C 47, 11.2.2020, s. 64

⁽⁷⁾ EUVL C 353, 18.10.2019, s. 6

5.2 Keskeisten paikallisten tai alueellisten sidosryhmien tiivis yhteistyö on olennaisen tärkeää kestäväpohjaisimpien sovellusten yksilöimiseksi ja sosioekonomisen kehityksen maksimoimiseksi. Työmarkkinaosapuolten työehtosopimuksiin perustuvat hyvät käytännöt kaikilla tasoilla, joilla luodaan tasapuoliset toimintaedellytykset toimialalla tai alueella aktiivisille taloudellisille kilpailijoille, ovat mittapuuna edistettäessä oikeudenmukaisen siirtymän strategiaa hiilestä irtautumisen ja muiden ilmastopoliittisten tavoitteiden osalta⁽⁸⁾.

6. Oikeudenmukaisen siirtymän varmistaminen kaikille – hallinto- ja sääntelyvaatimukset

6.1 Siirtyminen ilmastoneutraaliin talouteen muodostaa monitahoisia haasteita päätöksentekijöille hallinnoinnin alalla. Yksi näistä on siirtymävaiheen pitkän aikavälin strategisen ulottuvuuden tasapainottaminen lyhyen aikavälin toimien tarpeen kanssa. Vaikka siirtymä edellyttää pitkän aikavälin strategista ajattelua ja politiikanlaadintaa, se edellyttää myös kykyä mukauttaa vaalikausikiertoa ja siihen liittyvää hallitusvallan ja muiden osapuolten halua nähdä toteutettujen hankkeiden tulokset.

6.2 Yksi keskeisistä hallintojärjestelyistä sosiaalisesti oikeudenmukaisten siirtymien täytäntöönpanossa ja seurannassa on eurooppalainen ohjausjakso. On erittäin tärkeää, että EU:n ja jäsenvaltioiden käytäntöjä arvioidaan jatkuvasti sosiaalisella ja taloudellisella tasolla sekä ympäristön kannalta. Eurooppalainen ohjausjakso on vähitellen saanut sosiaalisemman ulottuvuuden, mutta sen makrotaloudelliset ja finanssipoliittiset ulottuvuudet ovat edelleen vallitsevia. ETSK ehdottaakin, että eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisällytetään uusia, parannettuja, mitattavissa olevia ja täydentäviä sosiaalisia, taloudellisia ja ympäristöön liittyviä indikaattoreita, joilla valvotaan ja seurataan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ja sen periaatteiden kaikkia näkökohtia sekä kestävä kehityksen 17:ää tavoitetta⁽⁹⁾. Lisäksi luodaan synergioita sosiaali-indikaattoreiden tulostaulun kanssa ottamalla käyttöön kestäväpohjaisen hyvinvointitalouden käsite kaikille⁽¹⁰⁾ yhdessä kohdennettujen maakohtaisten sosiaali- ja ympäristösuositusten kanssa⁽¹¹⁾. Ohjausjakso on nyt myös suunniteltu uudelleen siten, että elpymistä voidaan tukea lisätoimilla. ETSK toivoo, että tämä voisi myös auttaa koko EU:n hallintomekanismin uudistamisessa ja saada sen toimimaan johtavana voimana pyrittäessä demokratian säilymiseen ja ylöspäin tapahtuvaan lähentymiseen EU:ssa.

6.3 Kattava analyysi EU:n talouspolitiikan ohjausjakson eri politiikanaloilla ehdottamien tavoitteiden, aloitteiden ja suositusten välisistä synergioista ja kompromisseista edellyttäisi laajaa toimintalinjojen yhdistämistä, johdonmukaisuutta ja koordinoitua talous-, sosiaali- ja ympäristöpolitiikasta vastaavien eri institutionaalisten toimijoiden välillä sekä näiden analyttisten valmiuksien parantamista.

6.4 Lisäksi talous- ja sosiaalishallinnon institutionaalisen epätasapainon korjaamiseksi ETSK suosittelee ”kultaisen säännön”⁽¹²⁾ käyttämistä sovellettaessa EU:n finanssipoliittisia sääntöjä, jolloin julkiset investoinnit irrotetaan alijäämä-laskelmista, ja nykyisten velkatasojen pohjan kestävyuden ottamista huomioon, jotta pystytään takaamaan nykyaikainen terveydenhuolto-, ympäristö-, koulutus- ja teknologiainfrastruktuuri ja välttämään ennennäkemätön taantuma⁽¹³⁾.

6.5 ETSK suhtautuu myönteisesti myös siihen, että Euroopan komissio on keskeyttänyt vakaus- ja kasvusopimuksen soveltamisen, ja pyytää tarkistamaan⁽¹⁴⁾ sitä vakauden ja kasvun varmistamiseksi, jotta tuetaan EU:n teollisuuden elpymistä ja siirtymistä ilmastoneutraaliin kierto- ja digitaalitalouteen.

7. Teollisen siirtymän alueelliset edellytykset

7.1 Teollisuuden siirtymä esiintyy monessa muodossa, mikä vaikeuttaa yhden ja saman politiikan soveltamista uusien teollisuuspolkujen kehittämisessä. Samalla kun eräät talouden alat hiipuvat ja talouden tuotanto ja työllisyys vähenevät ”peruuttamattomasti”, eräiden toisten alojen on käytävä läpi dramaattinen rakenneuudistus. Tämä edellyttää kattavia politiikkatoimia ja mittavia julkisia ja yksityisiä investointeja, ja ne tarvitsevat rinnalleen toimivat paikalliset ja alueelliset työmarkkinat.

⁽⁸⁾ Puitesopimus hiilikaivostoiminnan oikeudenmukaisesta siirtymisestä ja kaivosyhteisöjen kestävästä kehityksestä vuosina 2019–2027 (Espanja); Ilmastomyönteiset työpaikat (Portugali); Työmarkkinaosapuolten sopimus oikeudenmukaisesta siirtymästä ja ilmastomuutoksesta (Kreikka); Thyssenkrupp Steel Europe: Future Pact for Steel 20–30 (Saksa, maaliskuu 2020).

⁽⁹⁾ EUVL C 120, 14.4.2020, s. 1

⁽¹⁰⁾ Charveriat, C. & Bodin, E. (2020), Delivering the Green Deal: the role of a reformed European Semester within a new sustainable economy strategy

⁽¹¹⁾ EUVL C 14, 15.1.2020, s. 1

⁽¹²⁾ EUVL C 311, 18.9.2020, s. 1

⁽¹³⁾ EUVL C 311, 18.9.2020, s. 1

⁽¹⁴⁾ EUVL C 311, 18.9.2020, s. 1

7.2 Pitkän aikavälin siirtymätavoitteiden ja lyhyen aikavälin prioriteettien yhteensovittaminen voi olla haastavaa, koska ei välttämättä ole helppoa hankkia suuren yleisön hyväksyntää poliittisille toimille, joilla on rajallinen välitön vaikutus. Tämä asettaa teollisessa siirtymävaiheessa olevat alueet vaikeaan tilanteeseen. Toisaalta niiden on selviydyttävä välittömästä tarpeesta toimia, minkä taustalla on perinteisten teollisuudenalojen kuihtuminen, jotta voidaan puuttua sellaisiin kysymyksiin kuin työttömyyden kasvu, tulonmenetykset ja eri väestönsien elinolojen huonontuminen. Tämä koskee erityisesti heikommassa asemassa olevia ryhmiä, kuten vammaisia henkilöitä tai vanhuksia. Toisaalta niiden on ryhdyttävä toimiin hyödyntääkseen teollisuuden nykyaikaistamiseen liittyviä mahdollisuuksia, esimerkiksi houkuttelemalla suuren lisäarvon tuottavaa teollisuutta, luomalla ja/tai houkuttelemalla uusia yrityksiä ja liiketoimintamalleja ja hyödyntämällä mahdollistavia teknologioita entistä paremmin. Jos tässä epäonnistutaan, siitä voi olla poliittisia seurauksia ja se voi vaikuttaa myös ilmastotoimien saamaan tukeen. Äärioikeistolaisten liikkeiden kasvu Euroopassa ja muualla voidaan osittain yhdistää teollisen toiminnan vähenemiseen ja kokonaisten alueiden jäämiseen muista jälkeen⁽¹⁵⁾.

8. Tapaaminen teollisuuden siirtymävaiheessa olevien alueiden kanssa: tärkeimmät tulokset

8.1 Alueiden asemaa siirtymävaiheessa olisi vahvistettava EU:n toimintaohjelmassa. Aluehallinnon tahojen osallistuminen voisi edistää tarvittavien ekosysteemien luomista, jotta siirtymä onnistuisi. Prosessin edellytyksiksi on mainittu pitkäjänteinen suunnittelu, vahva paikallälähtöisyys, älykäs erikoistuminen ja henkilöpäätös.

8.2 Useat Euroopan alueet – erityisesti hiili- ja teräsalueet – ovat jo käyneet läpi siirtymäkauden joko taloudellisista tai ilmastokysymyksiin liittyvistä syistä. Siirtymän onnistumisen tärkein edellytys on osallistava ja ennakoiva toimintatapa, jolla varmistetaan ihmisten kunnollinen tulevaisuus. Tähän sisältyy realistisen etenemissuunnitelman laatiminen, tarvittavan tutkimusinfrastruktuurin luominen ja teknologia-, innovointi- ja oppilaitosten sekä akateemisten laitosten ylläpito sekä tarvittava rahoitus. Asianmukaisen rahoituksen varmistamiseksi näiden alueiden tukemiseksi suunnitellut eurooppalaiset välineet (esim. Euroopan oikeudenmukaisen siirtymän rahasto) eivät saisi korvata kansallisia toimia.

9. Siirtymävaiheen toimien ja hankkeiden rahoitus ja tuki EU:n tasolla

9.1 Teollisuuden siirtymäprosessi voi tarjota valtavia mahdollisuuksia, mutta niiden hyödyntäminen edellyttää huomattavia investointeja pitkälle edistyneeseen valmistukseen ja helposti käytettävissä olevaan infrastruktuuriin sekä tutkimukseen ja innovointiin. Se on myös alkukustannus, joka sisältää tuloja korvaavat etuudet ja kustannukset työntekijöiden (uudelleen)koulutusta varten.

9.2 Siirtymävaiheen toimien ja hankkeiden tueksi on jo olemassa monia välineitä sekä kansallisella että EU:n tasolla. Oikeudenmukaisen siirtymän tavoite toistetaan myös EU:n elpymissuunnitelmassa. Liian usein politiikan tukitoimenpiteet kuitenkin suunnitellaan ja toteutetaan itsenäisesti julkisen vallan eri tasoilla, jolloin koordinointi on vähäistä tai sitä ei ole ollenkaan ja seuranta ja arviointi on niukkaa.

9.3 ETSK kehottaa neuvostoa ja Euroopan parlamenttia lisäämään rahoitusta ja suuntaamaan sitä riittävästi vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehityksen investointitarpeisiin todellisen ja radikaalin vihreän siirtymän ja digitalisaation toteuttamiseksi. Jotta rahoitus olisi riittävää, ETSK kannattaa myös omien varojen valikoiman laajentamista ja mahdollisesti digitaalisten palvelujen veron, yhteisen yhdistetyn yhteisöveropohjan ja finanssitransaktioveron sisällyttämistä tuohon valikoimaan⁽¹⁶⁾.

9.4 Nykyisellä ohjelmakaudella Euroopan rakenne- ja investointirahastoista tukea saaneisiin suuriin yrityksiin sovellettavissa säännöissä säädetään, että niiden on maksettava kyseinen rahoitusosuus takaisin, jos kymmenen vuoden kuluessa niiden saaman tuen lopullisesta maksamisesta tuotantotoiminta tapahtuu unionin ulkopuolella (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁷⁾ 71 artiklan 2 kohta). ETSK katsoo, että tulevan ohjelmakauden säännöksiä on vahvistettava, jotta voidaan edistää tuotannon palauttamista ja taata yhteenkuuluvuus, säilyttää tuottava rakenne tai kapasiteetti, edistää työllisyyttä ja kestäväpohjaisempaa ”alueellista kehitystä”.

⁽¹⁵⁾ Rodríguez-Pose, A. (2017), ”The revenge of the places that don't matter (and what to do about it)”, Cambridge Journal of Regions, Economy and Society, Vol. 11, Nro. 1, s. 189–209.

⁽¹⁶⁾ EUVL C 440, 6.12.2018, s. 106

⁽¹⁷⁾ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320.

9.5 ETSK kannattaa myös EU:n julkisen talouden ohjausjärjestelmän parantamista, kestävyysriskien huomioimista ja vihreän budjetoinnin hyvistä käytännöistä ja finanssipoliittisten suunnitelmien tarkastelusta oppimista. Lisäksi tarvitaan verokannustimia, jotta yritykset ja yksityishenkilöt saadaan investoimaan yhteiskunnallisesti vaikuttaviin vihreisiin hankkeisiin ⁽¹⁸⁾.

9.6 Haasteet, joita Euroopalla on edessään siirryttäessä vihreään ja digitaaliseen talouteen, edellyttävät valtavia investointeja, joita ei pystytä toteuttamaan julkisilla varoilla ja pelkästään pankkilainoihin perustuvalla perinteisellä rahoituksella. Huikeita määriä investointivaroja vaaditaan myös yksityiseltä sektorilta. Olisi otettava käyttöön mekanismi, jolla yksityisen sektorin rahoitusvarat ohjataan ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvien kriteerien mukaisesti investointeihin johdonmukaisella tavalla. Pankkiunionia, pääomamarkkinaunionia, kestävä rahoitusta, digitaalista rahoitusta ja pk-yrityksiä koskevat strategiat vahvistavat näin ollen kaikki toisiaan ja edellyttävät varojen kanavoimista tuottavampiin hankkeisiin. ETSK suhtautuu myönteisesti kestävä rahoituksen foorumin perustamiseen ja odottaa sosiaalisen luokitusjärjestelmän kehityksen nopeutuvan.

10. Työllisyysvaikutukset

10.1 Teollinen siirtymä edellyttää usein siirtymistä vanhoista ja perinteisistä valmistusteollisuuden aloista tulevaisuuteen suuntautuvaan toimintaan (myös perinteisillä sektoreilla), joten se voi johtaa keskimääräistä suurempaan työttömyyteen (ainakin tilapäisesti) paikallisesti keskittyneen teollisuuden vähentymisen ja taantuvien alojen monopolisoiman osaamispuheen vuoksi. Kaukonäköisyys ja työntekijöiden edustajien osallistuminen toimiala- ja yritystasolla sekä ennen päätösten tekemistä on olennaisen tärkeää. On ratkaisevan tärkeää, että teollisuuden siirtymään sovellettavat toimintapolitiikat auttavat työntekijöitä ja paikallisyhteisöjä, erityisesti vammaisia työntekijöitä ja muita heikossa asemassa oleviin ryhmiin kuuluvia työntekijöitä, selviytymään siirtymästä mahdollisimman häiriöttömästi ja maksimoimaan samalla mahdolliset hyödyt.

10.2 Osaaminen

10.2.1 Menestyksellä siirtyminen tulevaisuuden työhön edellyttää työn ja osaamisen kehittämissä politiikan räätälöimistä paikallisiin työmarkkinatilanteisiin. Samalla osaamisen tarjonta on sovitettava osaamisen kysyntään. Tulevaisuuden osaamistarpeiden parempi ennakointi, sekä asianmukainen osaamistarjonta uudelleen koulutuksen ja työntekijöiden osaamisen kehittämisen, myös elinikäisen oppimisen mahdollisuuksien avulla on yhdistettävä toimintapolitiikkoihin, jotka edistävät investointeja uusiin työllisyyden lähteisiin ja tuottavuuden kasvuun. Teollisuuden tutkimus- ja kehitystyössä on etsittävä erityisesti mahdollisuuksia saavuttaa teknologinen johtoasema, joka puolestaan luo mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen. Myös teknisillä laiteilla, ammatillisilla järjestöillä ja kansalaisjärjestöillä sekä julkisilla työvoimatoimistoilla on keskeinen rooli uudelleen koulutusohjelmien muodostaman tuen tarjoamisessa.

10.2.2 ETSK muistuttaa, että ihmisten tukeminen oikeudenmukaisessa digitalisaatiossa ja vihreässä siirtymässä alkaa epävirallisen ja arkioppimisen validoinnilla ja varmistamalla, että koulutuskurssit tunnustetaan ja sertifioidaan siten, että epävirallinen ja arkioppiminen voi olla niissä täysipainoinen osa asianomaisen koko tutkintoa ⁽¹⁹⁾.

10.3 Osaamisohjelmassa olisi kiinnitettävä enemmän huomiota avaintaitojen kehitykseen pakollisten opetusohjelmien tai opetus suunnitelmien puitteissa sekä nuorten ja aikuisten oppimiseen.

10.4 Komissio on julkaissut digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelman (2021–2027) ⁽²⁰⁾. Tämän olisi oltava läpileikkaava strategia, joka voisi myös lisätä yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen strategista merkitystä Euroopan tason politiikanaloilla.

⁽¹⁸⁾ EUVL C 311, 18.9.2020, s. 63

⁽¹⁹⁾ EUVL C 10, 11.1.2021, s. 40

⁽²⁰⁾ https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/deap-factsheet-sept2020_en.pdf

10.5 Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa koskeva toimintasuunnitelma

Oikeudenmukaiset siirtymät edellyttävät asianmukaista sosiaalipolitiikkaa hyvien työolojen ja -ehtojen, toimivan kollektiivisen neuvottelumekanismin ja työmarkkinasuhteiden järjestelmän tukemiseksi ja kunnollisen sosiaaliturvan tarjoamista, jolla työntekijöitä autetaan siirtymässä. ETSK esittää eräitä ehdotuksia komission tulevaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa koskevaan toimintasuunnitelmaan liittyen.

10.5.1 ETSK ehdottaa, että komission olisi arvioitava uudelleen asiaankuuluvan EU:n työainsäädäntöä koskevan säännösten asianmukaisuutta ja vahvistettava sitä, jotta se tukee paremmin työntekijöiden kannalta oikeudenmukaista siirtymää.

10.5.2 Oikeus turvallisuuteen ja terveyteen on kaikkien työntekijöiden perusoikeus riippumatta heidän työsuhteestaan tai liiketoimintamallista, jossa he työskentelevät. ETSK on hyvin huolissaan siitä, että eräät ilmastokysymyksiin liittyvän siirtymän ja digitalisaation synnyttämät uudenlaiset työn muodot voivat jäädä työsuojelua ja työterveyttä koskevien säännösten soveltamisalan ulkopuolelle. Lisäksi digitaalisilla työpaikoilla on jo todettu merkittäviä riskejä, kuten kiristynyt työtahti, stressi ja psykososiaalinen väkivalta⁽²¹⁾. Tulevaisuudessa on myös odotettavissa tekoälyn⁽²²⁾ aiheuttamia onnettomuuksia, jotka meidän on ehkäistävä. ETSK kehottaa sen vuoksi suojelemaan kaikkia EU:n työntekijöitä työterveys- ja turvallisuuslainsäädännöllä⁽²³⁾.

10.5.3 ETSK kannustaa Euroopan komissiota tarkistamaan säännöllisesti yleistä tietosuojaa-asetusta ja siihen liittyviä säädöksiä teknologian kehityksen valossa⁽²⁴⁾.

10.5.4 Kansallisella ja Euroopan tasolla käytävällä työmarkkinaosapuolten välisellä vuoropuhelulla on keskeinen rooli talous-, työ- ja sosiaalipolitiikan muotoilussa. ETSK kannattaa työmarkkinaosapuolten välisen vuoropuhelun puitteissa ja soveltuvalla alueellisella, valtakunnallisella ja Euroopan tasolla sellaisten ”oikeudenmukaista siirtymää” koskevien asianmukaisten toimintalinjojen kehittämistä, joiden avulla otetaan käyttöön toimenpiteitä, joilla hallinnoidaan, muutetaan ja myönnetään vähimmäissuojelua ja annetaan siitä takeet tapauksissa, jolloin työpaikoilla toteutetaan uudelleenjärjestelyjä tai työntekijöiden joukkovähentämisä (teknologisten, väestörakenteellisten tai globalisaatiosta, ilmastonmuutoksesta tai kiertotaloudesta johtuvien) siirtymien vuoksi, mukaan lukien oikeus kollektiiviseen neuvottelumenettelyyn muutosten ennakoinniseksi ja tuen tarjoamiseksi järjestelyjen ja työvoiman vähentämisten kohteena oleville työntekijöille (työntekijöiden joukkovähentämisä koskevan direktiivin mukauttaminen)⁽²⁵⁾.

10.5.5 ETSK toistaa, että työntekijöiden ja heidän edustajiensa kuuleminen ja informoiminen on tarpeen, kun tehdään muutoksia, luodaan uusia teknologioita ja tekoälyjärjestelmiä, jotka voivat johtaa muutoksiin työn organisoinnissa, työn valvonnassa ja hallinnoinnissa sekä työntekijöiden arviointi- ja rekrytointijärjestelmissä. Kaikissa yrityksissä on varmistettava tiedonsaanti- ja kuulemisoikeudet, jolloin sovelletaan asianmukaisesti eurooppalaisia yritysneuvostoja koskevaa direktiiviä, ja EU:n tasolla olisi otettava käyttöön yhdenmukaistettu kehys, joka koskee osallistumista yritysten hallituksen tasolla. ETSK vaatii näin ollen vahvaa ja vankkaa eurooppalaista tiedotus- ja kuulemiskehystä ja työntekijöiden osallistumista⁽²⁶⁾, joka on tärkeä näkökohta kehitettäessä oikeudenmukaisia reittejä tervehdyttämistä ja/tai ekologista siirtymää ja digitalisaatiota varten. Komission olisi edistettävä sellaista sosiaalista vuoropuhelua, jossa työntekijät otetaan mukaan ilmastoperusteiseen siirtymään ja digitalisaatioon kaikissa jäsenvaltioissa. Lisäksi tämän järjestelyn tuloksia olisi seurattava komissiossa eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa.

10.5.6 Sosiaalisesti vastuulliselle rakenneuudistukselle ja yritysten muutosten ennakkoinnille tarvitaan puitteet, jotka täydentävät työntekijöiden olemassa olevia tiedotus-, kuulemis- ja osallistumisoikeuksia ja vastaavat Euroopan sosiaalisen mallin keskeisiä osatekijöitä⁽²⁷⁾. ETSK katsoo, että Euroopan komission olisi tarkistettava muutosten ennakkointia ja rakenneuudistusta koskeva EU:n laatukehys ja ehdotettava oikeusperustaa erityisille työntekijöiden osallistumista koskeville puite-ehdoille, jotta voidaan parantaa työntekijöiden osallistumista vihreän kehityksen ohjelman ja digitalisaation haasteiden ratkaisemiseen⁽²⁸⁾.

⁽²¹⁾ ILO (2019), *The Threat of Physical and Psychosocial Violence and Harassment in Digitalized Work*.

⁽²²⁾ EUVL C 47, 11.2.2020, s. 64

⁽²³⁾ EUVL C 14, 15.1.2020, s. 52

⁽²⁴⁾ EUVL C 47, 11.2.2020, s. 64

⁽²⁵⁾ EUVL C 14, 15.1.2020, s. 1

⁽²⁶⁾ EUVL C 10, 11.1.2021, s. 14

⁽²⁷⁾ EUVL C 161, 6.6.2013, s. 35

⁽²⁸⁾ EUVL C 364, 28.10.2020, s. 1

10.5.7 Toimintasuunnitelmassa olisi asetettava etuuskien vähimmäistaso EU:n tasolla: ETSK on vaatinut toimia vähimmäistulon turvaamiseksi ⁽²⁹⁾, jotta voidaan torjua köyhyyttä ja edistää osallistavia työmarkkinoita. Siksi se on tyytyväinen komission ja neuvoston puheenjohtajavaltion Saksan suunnitelmiin perustaa vähimmäistulojärjestelmiä koskeva eurooppalainen kehys ⁽³⁰⁾. ETSK on suositellut, että tutkitaan mahdollisuutta asettaa kaikkien EU:n jäsenvaltioiden yhteiset vähimmäisvaatimukset työttömyysvakuutukselle ⁽³¹⁾. Komitea on myös perännyt vähimmäispalkkaa ja kollektiivista neuvottelumenettelyä koskevaa eurooppalaista aloitetta ⁽³²⁾ ja on sen vuoksi tyytyväinen ⁽³³⁾ komission aloitteeseen riittävästä vähimmäispalkoista ⁽³⁴⁾.

10.6 Uusi yhteiskuntasopimus

Jotta voitaisiin luoda elpymistä, jossa investoidaan työpaikkoihin ja suojellaan oikeuksia ja toimeentuloon riittävää palkkaa, rakentaa uudelleen vahvat työmarkkinainstituutiot kaikille työntekijöille aiempien sitoumusten mukaisesti ja taata sosiaaliturva, ETSK kehottaa asettamaan oikeudenmukaisen siirtymän elpymisen ytimeen työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun avulla ja toimimaan siten, että kansalaisyhteiskunta osallistetaan aktiivisesti auttamaan omalta osaltaan suunnittelemaan sosiaalista, oikeudenmukaista ja osallistavaa teollista siirtymää.

Bryssel 2. joulukuuta 2020.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Christa SCHWENG*

⁽²⁹⁾ EUVL C 190, 5.6.2019, s. 1

⁽³⁰⁾ Neuvoston päätelmät vähimmäistoimeentuloturvan lujittamisesta köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi covid-19-pandemian aikana ja sen jälkeen.

⁽³¹⁾ EUVL C 97, 24.3.2020, s. 32

⁽³²⁾ EUVL C 429, 11.12.2020, s. 159

⁽³³⁾ EUVL C 364, 28.10.2020, s. 1

⁽³⁴⁾ COM(2020) 682 final

LIITE

Seuraavat muutosehdotukset, jotka saivat äänestyksessä tukeen vähintään neljänneksen annetuista äänistä, hylättiin keskustelussa (työjärjestyksen 59 artiklan 3 kohta):

a) Kohta 2.1 (muutosehdotus 9)

Muutetaan.

~~2.1 Euroopan parlamentin työllisyys- ja sosiaaliasioiden valiokunta pyysi tätä valmistelevaa lausuntoa panokseksi tulevaan toimintasuunnitelmaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin panemiseksi täytäntöön ja seuraavaan, toukokuussa 2021 Portossa pidettäväksi suunniteltuun EU:n sosiaalialan huippukokoukseen. Tätä valmistelevaa lausuntoa on pyytänyt Euroopan parlamentin työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta. Euroopan parlamentin kirjeen mukaan lausunnossa olisi käsiteltävä erityisesti seuraavia aiheita: oikeudenmukainen siirtymä, vihreän kehityksen ohjelma, digitalisaatio, teollisuusstrategia, työllisyyspolitiikka ja sosiaalisen osallisuuden politiikka, jotka ovat keskeisellä sijalla useissa vireillä olevissa ja tulevilla lainsäädäntö- ja muissa asioissa, jotka liittyvät vihreään siirtymään ja digitaaliseen muutokseen.~~

Äänestystulos:

Puolesta: 99

Vastaa: 129

Pidättyi äänestämästä: 20

b) Kohta 2.2 (muutosehdotus 10)

Muutetaan.

2.2 Covid-19-pandemia aiheuttaa eurooppalaisille yrityksille ja työntekijöille valtavia taloudellisia ja sosiaalisia ja ~~taloudellisia~~ seurauksia. Monet yritykset ovat romahtamaisillaan, ihmiset menettävät ~~omme~~ työpaikkansa ja kotitaloudet menettävät toimeentulonsa. Huolimatta ennennäkemättömistä taloudellisista pelastustoimenpiteistä, joilla pyritään lieventämään sulkutoimenpiteiden vaikutuksia työpaikkoihin ja yrityksiin, talousennusteet antavat erittäin huolestuttavan kuvan. EU:n talouden ennustetaan supistuvan 8,3 prosenttia vuonna 2020 ja kasvavan 5,8 prosenttia vuonna 2021. Kasvuennuste vuodelle 2021 on myös hieman keväällä ennustettua heikompi⁽¹⁾. Covid-19-pandemia on horjuttanut vakavasti Euroopan taloutta: monet yritykset ovat romahtamaisillaan, menetämme työpaikkoja, kotitaloudet menettävät toimeentulonsa ja terveydenhuoltopalvelut menettävät tehokkuuttaan. Jäsenvaltioilla on ennätysellisesti velkaa, joka ylittää vahvistetut menosäännöt, ja myös EU:lla on ensimmäistä kertaa historiassa yhteistä velkaa. Emme myöskään tiedä brexitin seurauksia, emmekä tiedä, milloin pandemia päättyy.

Äänestystulos:

Puolesta: 95

Vastaa: 140

Pidättyi äänestämästä: 22

c) Kohta 2.3 (muutosehdotus 11)

Muutetaan.

2.3 Keskeiset toimialat ja sektorit on yksilöitävä ja niitä on tuettava henkilöresurssista aina tutkimukseen asti, ja tuloksena on oltava eurooppalainen teollisuuspolitiikka, jolla suojellaan näitä strategisia sektoreita markkinoilla ja varmistetaan keskeisten resurssien huoltovarmuus. Euroopan teollisuuspolitiikan tulisi toimia ylärakenteena, joka koordinoi kaikkia EU:n eri toimintapolitiikkoja johdonmukaisella ja kattavalla tavalla synergioiden luomiseksi. Tällainen muutos edellyttää, että Euroopan komissio antaa suunnan ja että jäsenvaltioiden toimintapolitiikat yhdenmukaistetaan EU:n toimintalinjojen kanssa. Tämä ei tarkoita mikrotason hallinnointia,

⁽¹⁾ Euroopan komission kesän 2020 talousennuste: "taantuma syvenee ja maiden väliset erot kasvavat".

vaan toimintapolitiikkojen yhdenmukaistamista siten, että ne ovat johdonmukaisia ja edistävät muutoksia. Tämä prosessi on mahdollinen vain, jos kansalaisyhteiskunnan organisaatiot ja työmarkkinaosapuolet osallistuvat siihen aktiivisesti. ~~Ilman EU:n kansalaisten demokraattiseen ja tehokkaaseen osallistumiseen perustuvaa ”sosiaalisen kehityksen ohjelmaa” ei saada aikaan kaikille hyödyllistä vihreän kehityksen ohjelmaa.~~

Äänestystulos:

Puolesta: 91

Vastaa: 137

Pidättyi äänestämästä: 18

d) UUSI kohta 2.5 (muutosehdotus 13)

Lisätään uusi kohta.

2.5 Paras toimintatapa on täyttää Next Generation EU -välineeseen kohdistuvat odotukset, koska se tarjoaa ainutlaatuisen tilaisuuden nopeaan ja muutosvoimaiseen elpymiseen. Sen käynnistäminen ja yhteistyö yksityisen sektorin kanssa olisi asetettava etusijalle.

Äänestystulos:

Puolesta: 97

Vastaa: 136

Pidättyi äänestämästä: 22

e) UUSI kohta 2.6 (muutosehdotus 14)

Lisätään uusi kohta.

2.6 Brexitin aiheuttamat haasteet olisi voitettava pyrkimällä voimakkaasti lujittamaan sisämarkkinoita, jotka luovat yrityksille vakaan ja kilpailua edistävän ympäristön, joka on entistä vahvempi.

Äänestystulos:

Puolesta: 93

Vastaa: 141

Pidättyi äänestämästä: 20

f) Kohta 2.4 (muutosehdotus 15)

Muutetaan.

2.4 Tässä yhteydessä on käytetty ekologiseen ja teknologiseen muutokseen liittyvää termiä ”oikeudenmukainen siirtymä”. ETSK katsoo, että oikeudenmukainen siirtymä on keskeinen osa sekä talousarviopolitiikkaa että elpymissuunnitelmaa, joka edistää vihreämpää eurooppalaista taloutta. Sen vuoksi on tarpeen kehittää kattavampi käsitys oikeudenmukaisesta siirtymästä (hiileen perustuvien talouksien lisäksi), jolla pannaan kaikilta osin täytäntöön Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari⁽²⁾, joka perustuu uuteen yhteiskuntasopimukseen, samalla kun edistetään uudistustyötä uudelleenjakojärjestelmien, ~~Tässä tulisi ottaa perustaksi työ- ja yksityiselämän tasapainon ja sukupuolten tasa-arvon alalla. Erityisen tärkeitä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon kannalta ovat~~ laadukkaat työpaikat kaikille; korkeatasoisen koulutuksen saatavuus erityisesti heikossa asemassa oleville ryhmille, elinikäinen oppiminen mukaan luettuna; terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen yhdenvertainen saatavuus kaikille; sosiaaliturva; sekä heikossa asemassa olevien ryhmien, kuten pitkäaikaistyöttömien, naisten, laillisten muuttajien tai vammaisten henkilöiden, osallistaminen. Kaikki nämä tärkeät tavoitteet voidaan saavuttaa vauraan talouden, työnantajien tarjoamien uusien, korkean osaamistason työpaikkojen ja uusien teknologioiden edellyttämien investointien avulla.

(2) Euroopan talous- ja sosiaalikeskeisen kannanotto Euroopan komission vuoden 2021 työohjelmaan.

Äänestystulos:

Puolesta: 82

Vastaa: 152

Pidättyi äänestämästä: 20

g) Kohta 2.5 (muutosehdotus 16)

Muutetaan.

2.5 Teollisuuden siirtymävaiheen maat ja alueet kohtaavat tyypillisesti haasteita teollisen perustansa nykyaikaistamisessa, työvoiman osaamisen parantamisessa, työpaikkojen menetysten korvaamisessa keskeisillä aloilla ja tulojen kasvua, ylöspäin tapahtuvaa lähentymistä ja epäsuotuisan väestökehityksen kompensoimista rajoittavan alhaisen tuottavuuden parantamisessa. Kaiken kaikkiaan ne hyötyisivät viherryttämisestä ja teknologisesta edistymisestä ja siihen liittyvästä kehityksestä, mutta eräät paikkakunnat ja tietyt väestöryhmät, erityisesti heikossa asemassa olevat ihmiset, kuten vammaiset henkilöt, vanhukset, romanit ja lailliset muuttajat, ovat vaarassa tulla jätetyksi muista jälkeen. Pitkän aikavälin muutoksiin liittyviin haasteisiin vastaaminen edellyttää, että poliittiset päätöksentekijät, työmarkkinaosapuolet, kansalaisyhteiskunnan organisaatiot ja kyseisten maiden ja alueiden keskeiset sidosryhmät ennakoivat muutosta ja hallitsevat siirtymävaihetta aktiivisesti. Työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu, tiedottaminen, työntekijöiden ja ~~heitä edustavien järjestöjen~~ kuuleminen ja näiden osallistuminen, myös päätöksentekoprosessien elimissä (johtokunnat ja hallintoneuvostot), ovat keskeisessä asemassa, kun käsitellään yritysten päätöksentekoa ja vaikutetaan siihen, jotta siirtymiä voidaan hallita tulevaisuuteen suuntaavalla tavalla. ETSK kehottaa komissiota vahvistamaan ja kehittämään sosiaalista ulottuvuutta tulevassa päivitettyssä teollisuusstrategiassa.

Äänestystulos:

Puolesta: 92

Vastaa: 152

Pidättyi äänestämästä: 17

h) Kohta 2.6 (muutosehdotus 17)

Muutetaan.

2.6 Pandemiakriisin käsittely ja menestyksekkään teollisen muutoksen mahdollistaminen on kaikkien sidosryhmien etujen mukaista, ja se edellyttää yhteisiä ponnisteluja ja yhteisiä tavoitteita (kuten yritysten pitkäjänteistä kehittämistä) sekä tehokasta työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua luottamuksen ilmapiirissä ja myönteistä asennetta. ETSK katsoo, että hyvä ja niin muodoin kestäväpohjainen liiketoiminnanhallinta ~~on~~, johon liittyy yhteinen muutosennakointi, on menestyksen avain perustuttava sisämarkkinoiden koeteltuihin oikeudellisiin vähimmäisvaatimuksiin, ja työntekijöiden on päästävä ilmaisemaan mielipiteensä informoimien, kuulemisen ja työntekijöiden yrityksen johtokuntiin osallistamisen kautta.

Äänestystulos:

Puolesta: 90

Vastaa: 151

Pidättyi äänestämästä: 18

i) Kohta 2.7 (muutosehdotus 18)

Muutetaan.

2.7 Digitalisaatio ja automaatio vaikuttavat talouteen ja yhteiskuntaan sekä myönteisesti että kielteisesti. Tämä siirtymä edellyttäisi toimintamalleja, jotka seuraavat sääntelyä, joka seuraa teknologian muutosvauhtia ja muutoksen ennakointia kutsumalla esimerkiksi työmarkkinaosapuolet mukaan. Eurooppalaiset työpaikkaneuvostot (EWC) ja eurooppayhtiöiden (SE) työpaikkaneuvostot voivat toimia myönteisenä esimerkkinä työntekijöiden pakollisesta rajatylittävästä osallistamisesta intressien tasapainottamiseen ja ratkaisujen etsimiseen sosiaalisen kumppanuuden hengessä. Tähän ~~kuuluu~~ kuuluvat työntekijöiden ammatillisen koulutuksen takaaminen ja

kollektiivinen neuvottelumenettely tai muut sosiaaliset sopimukset työn riippumattomuuden tukemiseksi ja työn ja yksityiselämän hyvän tasapainon varmistamiseksi. Digitalisaatio ja internet-talous ovat myös johtaneet uusien työn muotojen syntyymiseen, kuten alustatyöhön, jossa työntekijöillä ei ole minkäänlaista sosiaali- tai työsuhteturvaa, ja he työskentelevät usein hyvin epävarmoin ehdoin ja epäselvässä asemassa. Heidän työolonsa ja ehtonsa ja asemansa on yhdenmukaistettava Euroopan tasolla oikeudenmukaisen liikkuvuuden ja sisämarkkinoiden yhdentymisen edistämiseksi⁽³⁾. Tämän vuoksi ETSK katsoo, että työntekijöille on luotava oikeusvarmuus määrittelemällä työvoiman oikeudellinen asema digitaalisessa alustataloudessa. Sosiaaliturvan heikko tai olematon saatavuus aiheuttaa kustannuksia paitsi työntekijöille myös sosiaaliturvajärjestelmille.

Äänestystulos:

Puolesta: 88

Vastaa: 149

Pidättyi äänestämästä: 24

j) Kohta 2.8 (muutosehdotus 19)

Muutetaan.

2.8 Digitaaliseen muutokseen liittyy myös potentiaalisia riskejä muun muassa rahoitusjärjestelmän vakauden, talousrikollisuuden ja kuluttajansuojan suhteen. Nämä riskit voivat kasvaa entisestään EU:n pilkkoutuneen sääntely-ympäristön ja alan sääntelyn maailmanlaajuisen epätasaisen kehityksen vuoksi. ETSK katsookin, että EU:n on luotava kattava ja vakaa sääntelykehys tällä alalla. Se suosittelee myös, että verotuksen alalla olisi päästävä maailmanlaajuiseen ratkaisuun OECD:n tasolla vuoden 2021 aikana EU jatkaa suurten digitaalisten yritysten verotusta koskevaa hankettaan⁽⁴⁾.

Äänestystulos:

Puolesta: 89

Vastaa: 149

Pidättyi äänestämästä: 22

k) Kohta 5.2 (muutosehdotus 21)

Muutetaan.

5.2 Keskeisten paikallisten tai alueellisten sidosryhmien tiivis yhteistyö on olennaisen tärkeää kestäväpohjaisimpien sovellusten yksilöimiseksi ja sosioekonomisen kehityksen maksimoimiseksi. Työmarkkinaosapuolten työehtosopimuksiin perustuvat hyvät käytännöt kaikilla tasoilla tai muut työmarkkinavuoropuhelun muodot, joilla luodaan tasapuoliset toimintaedellytykset toimialalla tai alueella aktiivisille taloudellisille kilpailijoille, ovat mittapuuna edistettäessä oikeudenmukaisen siirtymän strategiaa hilestä irtautumisen ja muiden ilmastopoliittisten tavoitteiden osalta⁽⁵⁾.

Äänestystulos:

Puolesta: 93

Vastaa: 146

Pidättyi äänestämästä: 19

⁽³⁾ ETSK:n lausunto (asiakokonaisuus SOC/645) aiheesta "Oikeudenmukainen työ alustataloudessa".

⁽⁴⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Veropetosten, veronkierron ja rahanpesun torjunta".

⁽⁵⁾ Puitesopimus hiilikaivostoiminnan oikeudenmukaisesta siirtymisestä ja kaivosyhteisöjen kestävästä kehityksestä vuosina 2019–2027 (Espanja); Ilmastomyönteiset työpaikat (Portugali); Työmarkkinaosapuolten sopimus oikeudenmukaisesta siirtymästä ja ilmastomuutoksesta (Kreikka); Thyssenkrupp Steel Europe: Future Pact for Steel 20–30 (Saksa, maaliskuu 2020).

l) Kohta 6.2 (muutosehdotus 22)

Muutetaan.

6.2 Yksi keskeisistä hallintojärjestelyistä sosiaalisesti oikeudenmukaisten siirtymien täytäntöönpanossa ja seurannassa on eurooppalainen ohjausjakso. On erittäin tärkeää, että EU:n ja jäsenvaltioiden käytäntöjä arvioidaan jatkuvasti ja kausittaisesti sosiaalisella ja taloudellisella tasolla sekä ympäristön kannalta. Eurooppalainen ohjausjakso on vähitellen saanut sosiaalisemman ulottuvuuden, mutta sen makrotaloudelliset ja finanssipoliittiset ulottuvuudet ovat edelleen vallitsevia. ~~ETSK ehdottaakin, että eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisällytetään uusia, parannettuja, mitattavissa olevia ja täydentäviä sosiaalisia, taloudellisia ja ympäristöön liittyviä indikaattoreita, joilla valvotaan ja seurataan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ja sen periaatteiden kaikkia näkökohtia sekä kestävän kehityksen 17:ää tavoitetta⁽⁶⁾. Lisäksi luodaan synergioita sosiaali-indikaattoreiden tulostaulun kanssa ottamalla käyttöön kestäväpohjaisen hyvinvointitalouden käsite kaikille⁽⁷⁾ yhdessä kohdennettujen maakohtaisten sosiaali- ja ympäristösuositusten kanssa⁽⁸⁾. Ohjausjakso on nyt myös suunniteltu uudelleen siten, että elpymistä voidaan tukea lisätoimilla, joiden ETSK toivoo voivan myös auttaa koko EU:n hallintomekanismin vahvistamisessa uudistamisessa ja saamaan sen toimimaan johtavana voimana pyrittäessä demokratian edistämiseen säilymiseen ja ylöspäin tapahtuvaan lähentymiseen EU:ssa.~~

Äänestystulos:

Puolesta: 87

Vastaan: 148

Pidättyi äänestämästä: 21

m) Kohta 6.4 (muutosehdotus 23)

Muutetaan.

6.4 Lisäksi talous- ja sosiaalishallinnon institutionaalisen epätasapainon korjaamiseksi ETSK suosittelee tasapainoisen ”kultaisen säännön”⁽⁹⁾ käyttämistä keskipitkän aikavälin rahoitusvakautta vaarantamatta sovellettaessa EU:n finanssipoliittisia sääntöjä, jolloin perustellut julkiset investoinnit irrotetaan alijäämälaskelmista ja nykyisten ja tulevien velkatasojen pohjan kestävyuden ottamista huomioon, jotta pystytään takaamaan nykyaikainen terveydenhuolto-, ympäristö-, koulutus- ja teknologiainfrastruktuuri ja välttämään ennennäkemätön taantuma⁽¹⁰⁾.

Äänestystulos:

Puolesta: 87

Vastaan: 159

Pidättyi äänestämästä: 16

n) Kohta 9.3 (muutosehdotus 24)

Muutetaan.

9.3 ETSK kehottaa neuvostoa ja Euroopan parlamenttia vahvistamaan liiketoimintaympäristöä sekä lisäämään rahoitusta ja suuntaamaan sitä riittävästi vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehiksen investointitarpeisiin todellisen ja radikaalin vihreän ja siirtymän ja digitalisaation toteuttamiseksi. Jotta rahoitus olisi riittävä, ETSK kannattaa myös omien varojen valikoiman laajentamisen ~~vaikutusten analysoimista ja mahdollisesti EU:n päästökauppajärjestelmästä, hiilidioksidipäästöjen tullimekanismista ja digitaaliverosta saatavien tulojen digitaalisten palvelujen veron, yhteisen yhdistetyn yhteisöveropohjan ja finanssitransaktioveron sisällyttämistä tuohon valikoimaan~~⁽¹¹⁾.

⁽⁶⁾ ETSK:n lausunto aiheesta ”Vuotuinen kestävä kasvun strategia 2020”, EUVL C 120, 14.4.2020, s. 1

⁽⁷⁾ Charveriat, C. & Bodin, E. (2020), *Delivering the Green Deal: the role of a reformed European Semester within a new sustainable economy strategy*

⁽⁸⁾ ETSK:n lausunto aiheesta ”Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari – täytäntöönpanon alkuvaiheen arviointi ja suosituksia tulevaisuutta varten”, EUVL C 14, 15.1.2020, s. 1

⁽⁹⁾ EUVL C 311, 18.9.2020, s. 1

⁽¹⁰⁾ EUVL C 311, 18.9.2020, s. 1

⁽¹¹⁾ EUVL C 440, 6.12.2018, s. 106

Äänestystulos:

Puolesta: 91

Vastaa: 157

Pidättyi äänestämästä: 13

o) Kohta 9.4 (muutosehdotus 25)

Muutetaan.

9.4 Nykyisellä ohjelmakaudella Euroopan rakenne- ja investointirahastoista tukea saaneisiin suuriin yrityksiin sovellettavissa säännöissä säädetään, että niiden on maksettava kyseinen rahoitusosuus takaisin, jos kymmenen vuoden kuluessa niiden saaman tuen lopullisesta maksamisesta tuotantotoiminta tapahtuu unionin ulkopuolella (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 71 artiklan 2 kohta). ETSK katsoo, että tulevan ohjelmakauden säännöksiä on vahvistettava, jotta voidaan edistää tuotannon palauttamista ja taata yhteenkuuluvuus strategisen riippumattomuuden hengessä, säilyttää tuottava rakenne tai kapasiteetti, edistää työllisyyttä ja kestäväpohjaisempaa "alueellista kehitystä".

Äänestystulos:

Puolesta: 89

Vastaa: 149

Pidättyi äänestämästä: 19

p) Kohta 9.5 (muutosehdotus 26)

Muutetaan.

9.5 ETSK kannattaa myös EU:n julkisen talouden ohjausjärjestelmän parantamista, kestävyysriskien huomioimista ja vihreän budjetoinnin hyvistä käytännöistä ja finanssipoliittisten suunnitelmien tarkastelusta oppimista. Lisäksi saatetaan tarvita tarvitaan verokannustimia, jotta yritykset ja yksityishenkilöt saadaan motivoimaan yrityksiä ja yksityishenkilöitä investoimaan yhteiskunnallisesti vaikuttaviin vihreisiin hankkeisiin ⁽¹²⁾. Tällaisia tukia olisi arvioitava huolellisesti kustannus-hyötyanalyysissä.

Äänestystulos:

Puolesta: 93

Vastaa: 154

Pidättyi äänestämästä: 16

q) Kohta 9.6 (muutosehdotus 27)

Muutetaan.

9.6 Haasteet, joita Euroopalla on edessään siirryttäessä vihreään ja digitaaliseen talouteen, edellyttävät valtavia investointeja, joita ei pystytä toteuttamaan julkisilla varoilla ja pelkästään pankkilainoihin perusteisella rahoituksella. Huikeita määriä investointivaroja vaaditaan myös yksityiseltä sektorilta kaikenlaisia yksityisiä varoja investoidaan vuosittain haitalliseen taloudelliseen toimintaan kaikilla teollisuudenaloilla, mikä saattaa lopulta johtaa siihen, että omaisuuserät menettävät arvonsa (sunk assets). Olisi otettava käyttöön mekanismi, jolla yksityisen sektorin rahoitusvarat ohjataan ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvien kriteerien mukaisiin investointeihin johdonmukaisella tavalla. Pankkiunionia, pääomamarkkinaunionia, kestävä rahoitusta, digitaalista rahoitusta ja pk-yrityksiä koskevat strategiat vahvistavat näin ollen kaikki toisiaan ja edellyttävät varojen kanavoimista tuottavampiin hankkeisiin. ETSK suhtautuu myönteisesti kestävä rahoituksen foorumin perustamiseen ja odottaa sosiaalisen luokitusjärjestelmän kehityksen nopeutuvan.

⁽¹²⁾ EUVL C 311, 18.9.2020, s. 63

Äänestystulos:

Puolesta: 74

Vastaa: 154

Pidättyi äänestämästä: 31

r) Kohta 10.1 (muutosehdotus 28)

Muutetaan.

~~10.1 Teollinen siirtymä edellyttää usein siirtymistä vanhoista ja perinteisistä valmistusteollisuuden aloista tulevaisuuteen suuntautuvaan toimintaan (myös perinteisillä sektoreilla), joten se voi johtaa keskimääräistä suurempaan työttömyyteen (ainakin tilapäisesti) paikallisesti keskittyneen teollisuuden vähentymisen ja taantuvien alojen monopolisoiman osaamispuhjan vuoksi. Kaukonäköisyys ja työntekijöiden edustajien osallistuminen toimiala- ja yritystasolla sekä ennen päätösten tekemistä on olellaisen tärkeää. On ratkaisevan tärkeää, että teollisuuden siirtymään sovellettavat toimintapolitiikat auttavat työntekijöitä ja paikallisyhteisöjä, erityisesti vammaisia työntekijöitä ja muita heikossa asemassa oleviin ryhmiin kuuluvia työntekijöitä, selviytymään siirtymästä mahdollisimman häiriöttömästi ja maksimoimaan samalla mahdolliset hyödyt.~~

Äänestystulos:

Puolesta: 88

Vastaa: 149

Pidättyi äänestämästä: 17

s) Kohdat 10.5, 10.5.1, 10.5.2, 10.5.3, 10.5.4, 10.5.5, 10.5.6, 10.5.7 (muutosehdotus 30)

Poistetaan kohdat kokonaisuudessaan.

~~10.5 Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa koskeva toimintasuunnitelma~~

~~Oikeudenmukaiset siirtymät edellyttävät asianmukaista sosiaalipolitiikkaa hyvien työolojen ja ehtojen, toimivan kollektiivisen neuvottelumekanismin ja työmarkkinasuhteiden järjestelmän tukemiseksi ja kunnollisen sosiaaliturvan tarjoamista, jolla työntekijöitä autetaan siirtymässä. ETSK esittää eräitä ehdotuksia komission tulevaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa koskevaan toimintasuunnitelmaan liittyen.~~

~~10.5.1 ETSK ehdottaa, että komission olisi arvioitava uudelleen asiaankuuluvan EU:n työlainsäädäntöä koskevan säännösten asianmukaisuutta ja vahvistettava sitä, jotta se tukee paremmin työntekijöiden kannalta oikeudenmukaista siirtymää.~~

~~10.5.2 Oikeus turvallisuuteen ja terveyteen on kaikkien työntekijöiden perusoikeus riippumatta heidän työsuhteestaan tai liiketoimintamallista, jossa he työskentelevät. ETSK on hyvin huolissaan siitä, että eräät ilmastokysymyksiin liittyvän siirtymän ja digitalisaation synnyttämät uudenlaiset työn muodot voivat jäädä työsuojelua ja työterveyttä koskevien säännösten soveltamisalan ulkopuolelle. Lisäksi digitaalisilla työpaikoilla on jo todettu merkittäviä riskejä, kuten kiristynyt työtahti, stressi ja psykososiaalinen väkivalta⁽¹³⁾. Tulevaisuudessa on myös odotettavissa tekoälyn⁽¹⁴⁾ aiheuttamia onnettomuuksia, jotka meidän on ehkäistävä. ETSK kehottaa sen vuoksi suojelemaan kaikkia EU:n työntekijöitä työterveys- ja turvallisuuslainsäädännöllä⁽¹⁵⁾.~~

⁽¹³⁾ ILO (2019) The Threat of Physical and Psychosocial Violence and Harassment in Digitalized Work.

⁽¹⁴⁾ EUVL C 47, 11.2.2020, s. 64.

⁽¹⁵⁾ EUVL C 14, 15.1.2020, s. 52.

10.5.3 ETSK kannustaa Euroopan komissiota tarkistamaan säännöllisesti yleistä tietosuoja-asetusta ja siihen liittyviä säädöksiä teknologian kehityksen valossa ⁽¹⁶⁾.

10.5.4 Kansallisella ja Euroopan tasolla käytävällä työmarkkinaosapuolten välisellä vuoropuhelulla on keskeinen rooli talous-, työ- ja sosiaalipolitiikan muotoilussa. ETSK kannattaa työmarkkinaosapuolten välisen vuoropuhelun puitteissa ja soveltuvalla alueellisella, valtakunnallisella ja Euroopan tasolla sellaisten "oikeudenmukaista siirtymää" koskevien asianmukaisten toimintalinjojen kehittämistä, joiden avulla otetaan käyttöön toimenpiteitä, joilla hallinnoidaan, muutetaan ja myönnetään vähimmäissuojelua ja annetaan siitä takeet tapauksissa, jolloin työpaikoilla toteutetaan uudelleenjärjestelyjä tai työntekijöiden joukkovähentämissä (teknologisten, väestörakenteellisten tai globalisaatiosta, ilmastonmuutoksesta tai kiertotaloudesta johtuvien) siirtymien vuoksi, mukaan lukien oikeus kollektiiviseen neuvottelumenettelyyn muutosten ennakoimiseksi ja tuen tarjoamiseksi järjestelyjen ja työvoiman vähentämisten kohteena oleville työntekijöille (työntekijöiden joukkovähentämissä koskevan direktiivin mukauttaminen) ⁽¹⁷⁾.

10.5.5 ETSK toistaa, että työntekijöiden ja heidän edustajiensa kuuleminen ja informoiminen on tarpeen, kun tehdään muutoksia, luodaan uusia teknologioita ja tekoälyjärjestelmiä, jotka voivat johtaa muutoksiin työn organisoimisissa, työn valvonnassa ja hallinnoimisissa sekä työntekijöiden arviointi ja rekrytointijärjestelmissä. Kaikissa yrityksissä on varmistettava tiedonsaanti ja kuulemisoikeudet, jolloin sovelletaan asianmukaisesti eurooppalaisia yritysneuvostoja koskevaa direktiiviä, ja EU:n tasolla olisi otettava käyttöön yhdenmukaistettu kehys, joka koskee osallistumista yritysten hallituksen tasolla. ETSK vaatii näin ollen vahvaa ja vankkaa eurooppalaista tiedotus- ja kuulemiskehystä ja työntekijöiden osallistumista ⁽¹⁸⁾, joka on tärkeä näkökohta kehitettäessä oikeudenmukaisia reittejä tervehdyttämistä ja/tai ekologista siirtymää ja digitalisaatiota varten. Komission olisi edistettävä sellaista sosiaalista vuoropuhelua, jossa työntekijät otetaan mukaan ilmastoperusteiseen siirtymään ja digitalisaatioon kaikissa jäsenvaltioissa. Lisäksi tämän järjestelyn tuloksia olisi seurattava komissiossa eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa.

10.5.6 Sosiaalisesti vastuulliselle rakenneuudistukselle ja yritysten muutosten ennakoinnille tarvitaan puitteet, jotka täydentävät työntekijöiden olemassa olevia tiedotus-, kuulemis- ja osallistumisoikeuksia ja vastaavat Euroopan sosiaalisen mallin keskeisiä osatekijöitä ⁽¹⁹⁾. ETSK katsoo, että Euroopan komission olisi tarkistettava muutosten ennakoimia ja rakenneuudistusta koskeva EU:n laatukehys ja ehdotettava oikeusperustaa erityisille työntekijöiden osallistumista koskeville puitte-ehdoille, jotta voidaan parantaa työntekijöiden osallistumista vihreän kehityksen ohjelman ja digitalisaation haasteiden ratkaisemiseen ⁽²⁰⁾.

10.5.7 Toimintasuunnitelmassa olisi asetettava etuuksien vähimmäistaso EU:n tasolla: ETSK on vaatinut toimia vähimmäistulon turvaamiseksi ⁽²¹⁾, jotta voidaan torjua köyhyyttä ja edistää osallistavia työmarkkinoita. Siksi se on tyytyväinen komission ja neuvoston puheenjohtajavaltion Saksan suunnitelmiin perustaa vähimmäistulojärjestelmiä koskeva eurooppalainen kehys ⁽²²⁾. ETSK on suositellut, että tutkitaan mahdollisuutta asettaa kaikkien EU:n jäsenvaltioiden yhteiset vähimmäisvaatimukset työttömyysvakuutukselle ⁽²³⁾. Komitea on myös perännyt vähimmäispalkkaa ja kollektiivista neuvottelumenettelyä koskevaa eurooppalaista aloitetta ⁽²⁴⁾ ja on sen vuoksi tyytyväinen ⁽²⁵⁾ komission aloitteeseen riittävästä vähimmäispalkoista ⁽²⁶⁾.

Äänestystulos:

Puolesta: 93

Vastaa: 149

Pidätty äänestämästä: 17

⁽¹⁶⁾ EUVL C 47, 11.2.2020, s. 64.

⁽¹⁷⁾ EUVL C 14, 15.1.2020, s. 1.

⁽¹⁸⁾ ETSK:n lausunto (asiakokonaisuus SOC/644) aiheesta "Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu taloudellisen kestävyuden ja häiriönsietokyvyn edistäjänä" (annettu 29. lokakuuta 2020, ei vielä julkaistu).

⁽¹⁹⁾ EUVL C 161, 6.6.2013, s. 35.

⁽²⁰⁾ ETSK:n päätöslauselma "Euroopan komission vuoden 2021 työohjelmaa koskeva komitean kannanotto"

⁽²¹⁾ EUVL C 190, 5.6.2019, p. 1.

⁽²²⁾ Neuvoston päätelmät vähimmäistuloentuloturvan lujittamisesta köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi covid-19-pandemian aikana ja sen jälkeen.

⁽²³⁾ EUVL C 97, 24.3.2020, s. 32.

⁽²⁴⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Kohtuulliset vähimmäispalkat kaikkialle Eurooppaan"

⁽²⁵⁾ ETSK:n päätöslauselma "Euroopan komission vuoden 2021 työohjelmaa koskeva komitean kannanotto"

⁽²⁶⁾ COM(2020) 682 final.

t) Kohta 10.6 (muutosehdotus 31)

Poistetaan kohta kokonaisuudessaan.

10.6 Uusi yhteiskuntasopimus

~~Jotta voitaisiin luoda elpymistä, jossa investoidaan työpaikoihin ja suojellaan oikeuksia ja toimeentuloon riittävää palkkaa, rakentaa uudelleen vahvat työmarkkinainstituutiot kaikille työntekijöille aiempien sitoumusten mukaisesti ja taata sosiaaliturva, ETSK kehottaa asettamaan oikeudenmukaisen siirtymän elpymisen ytimeen työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun avulla ja toimimaan siten, että kansalaisyhteiskunta osallistetaan aktiivisesti auttamaan omalta osaltaan suunnittelemaan sosiaalista, oikeudenmukaista ja osallistavaa teollista siirtymää.~~

Äänestystulos:

Puolesta: 85

Vastaa: 146

Pidättyi äänestämästä: 19

u) Kohta 1.1 (muutosehdotus 1)

Muutetaan.

~~1.1 Euroopan vihreään ja digitaaliseen talouteen siirtymiselle on useita edellytyksiä kestäväällä pohjalla olevan, oikeudenmukaisen ja sosiaalisesti hyväksyttävän tulevaisuuden saavuttamiseksi Euroopassa. Uusi tilanne on kuitenkin otettava huomioon. Covid-19-pandemia on iskenyt Euroopan talouteen ankarasti: monet yritykset kaatuvat, työpaikkoja menetetään, kotitaloudet menettävät elantonsa ja terveydenhuoltopalvelut heikkenevät. Pandemia on lisännyt tarvetta siihen, että työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunta osallistuvat laajemmin ja tiiviimmin poliittiseen toimintaan kaikilla tasoilla, sekä siihen, että Euroopan tasolla on realistiset puitteet vahva sääntelykehys ja normit erityisesti sosiaalipolitiikan alalla, kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden erityispiirteet ja toimivallan jakautuminen EU:n ja jäsenvaltioiden välillä sekä toissijaisuusperiaate. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa varten tarkoitettulla toimintasuunnitelmalla olisi oltava merkittävä rooli tässä työssä.~~

Äänestystulos:

Puolesta: 90

Vastaa: 146

Pidättyi äänestämästä: 18

v) UUSI kohta 1.5 (muutosehdotus 4)

Lisätään uusi kohta.

1.5 Paras toimintatapa on täyttää Next Generation EU -välineeseen kohdistuvat odotukset, koska se tarjoaa ainutlaatuisen tilaisuuden nopeaan ja muutosvoimaiseen elpymiseen. Sen käynnistäminen ja yhteistyö yksityisen sektorin kanssa olisi asetettava etusijalle.

Äänestystulos:

Puolesta: 97

Vastaa: 136

Pidättyi äänestämästä: 22

w) **UUSI kohta 1.6 (muutosehdotus 5)**

Lisätään uusi kohta.

1.6 Brexitin aiheuttamat haasteet olisi voitettava pyrkimällä voimakkaasti lujittamaan sisämarkkinoita, jotka luovat yrityksille vakaan ja kilpailua edistävän ympäristön, joka on entistä vahvempi.

Äänestystulos:

Puolesta: 93
Vastaaan: 141
Pidättyi äänestämästä: 20

x) **Kohta 1.4 (muutosehdotus 6)**

Muutetaan.

1.4 Selviytymiskykyinen, kestäväällä pohjalla oleva, oikeudenmukainen ja vauras Eurooppa edellyttää johtomukaista sääntelykehystä, jolla voidaan tehostaa oikeudenmukaista siirtymäprosessia ottaen samalla huomioon sen eettiset vaikutukset ja yleiset edut, kuten kuluttajansuoja, terveys, turvallisuus ja laatu. ETSK suosittelee, että eurooppalaiset ja kansalliset instituutiot ottavat käyttöön uusia hallintorakenteita, joilla voidaan varmistaa paikallistalouden, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan aktiivinen osallistuminen oikeudenmukaisten toimenpiteiden suunnitteluun ja täytäntöönpanoon sen varmistamiseksi, että siirtymät ovat sosiaalisesti oikeudenmukaisia. Yksi keskeisistä hallintojärjestelyistä sosiaalisesti oikeudenmukaisten siirtymien täytäntöönpanossa ja seurannassa on eurooppalainen ohjausjakso. ETSK suosittelee, että eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisällytetään uusia, parannettuja, mitattavissa olevia ja täydentäviä sosiaalisia, taloudellisia ja ympäristöä koskevia indikaattoreita, joilla valvotaan ja seurataan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteita.

Äänestystulos:

Puolesta: 80
Vastaaan: 145
Pidättyi äänestämästä: 16

y) **Kohta 1.8 (muutosehdotus 8)**

Muutetaan.

1.8 ETSK suhtautuu myönteisesti tulossa olevaan toimintasuunnitelmaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanemiseksi. Asiaa koskeva EU:n työpolitiikka- ja lainsäädäntöä olisi vahvistettava, jotta työntekijöille oikeudenmukaista siirtymää voitaisiin tukea paremmin. Toimintasuunnitelmassa olisi asetettava vähimmäistaso EU:n tason oikeuksille, joita ovat muun muassa oikeus terveysteen ja turvallisuuteen, joka kattaa kaikki työntekijät ja uudentyyppiset työt, tiedottaminen, kuuleminen, yhteispäätökset ja osallistuminen oikeudet, jotka eivät rajoitu siirtymätilanteisiin, taitojen kehittämisen oikeudet, työttömyysvakuutuksen vähimmäisvaatimukset, vähimmäispalkka ja kollektiivinen neuvottelumenettely tai muut sopimusmuodot jäsenvaltioiden toimivallan mukaisesti.

Äänestystulos:

Puolesta: 98
Vastaaan: 148
Pidättyi äänestämästä: 17